

BILO JE POVEDANO

Dušan Voglar

POJASNILO

Iz knjige Ludwiga Theodorja Elzeja o univerzi v Tübingenu in kranjskih študentih na njej v drugi polovici 16. stoletja so izbrani odlomki, ki poudarjajo pomen Tübingena in württemberških vojvod za reformacijo v Vojvodini Kranjski. Elze je knjigo napisal za slovesno priložnost, ob proslavljanju štirih stoletij njenega delovanja, zato v nekaterih njegovih stavkih zazveni tudi temu primerna vznesenost. Vendar svoje trditve ponazarja in utemeljuje s podatki, ki jih je po svoji delovni navadi črpal iz obsežne literature in neposredno iz arhivskih virov v Ljubljani, Tübingenu in drugod. Pisanje o stikih Kranjske z Württembergom postavlja v širši avstrijski, nemški in italijanski okvir. Navaja namreč tudi podatke o kranjskih študentih na drugih nemških univerzah in na italijanskih univerzah, zlasti v Padovi.

Elze prikaže nastanek ustanove Stipendium Tiffernum v Tübingenu in podrobno, s citiranjem korespondence med deželnimi stanov in Trubarjem na eni strani in württemberških vojvod Krištofa in njegovega naslednika Ludvika na drugi opiše pridobivanje mest za Kranjce v tej ustanovi (str. 33–60). V tej zvezi tudi omenja Trubarjeve stike s kranjskimi študenti in njegovo skrb zanje. Iz arhivskih virov navede seznam 15 ugotovljenih kranjskih štipendistov Tiffernuma (str. 59–60; navajam z Elzejevo pisavo imen): M. [magister] Samuel Budina, Johann Gebhart, M. Georg Dalmatin, M. Bernhard Steiner, M. Primus Truber [ml.], Blasius Budina, M. Moritz Faschang, Georg Diener, M. Georg Clement, M. Nikolaus Wuritsch, M. Christoph Spindler, M. Jakob Tulschak, Thomas Spindler, M. Johann Vinizianer, M. Markus Koluder. Navede tudi seznam 12 štipendistov sklada kranjskih deželnih stanov (str. 62–63): Johann Weiss, Johann Weidin-

ger, Markus Kumprecht, Andreas Schweiger, Mathias Trost, Daniel Xylander, Johann Snoilschik, M. Georg Clement, Gregor Prosser, David Verbez, Johann Wolfinger, Abel Faschang. Od teh le trije niso študirali v Tübingenu; štirim je bila štipendija preklicana (eden je postal jezuit). V seznamu vseh v Tübingenu imatrikuliranih študentov iz Kranjske (1530–1614; str. 64–87) je vsakemu imenu – naštel jih je 113 – dodal podatke o njihovem poznejšem delovanju. V seznamu vseh v Tübingenu imatrikuliranih študentov iz Avstrije (1530–1614 skupaj 713 študentov; str. 88–106) so seveda tudi za slovensko zgodovino pomembna imena iz Koroške in Štajerske. Objavil je tudi seznam avstrijskih študentov, ki so dosegli naslov magistra (str. 107–109); v njem je od 56 magistrov navedenih 16 Kranjcev, kar je razmeroma veliko.

Kako velik pomen je študiju Kranjcev, zlasti še v Tübingenu, pripisoval Primož Trubar, razberemo iz njegovega nemškega predgovora v knjigi *Noviga testamenta posledni deil* (1577; gl. *Zbrana dela Primoža Trubarja XI*. Ur. Jonatan Vinkler, ur. XI, knjige Edvard Vrečko. Ljubljana: Pedagoški inštitut 2011. 223–245). V njem namreč nagovori nekdanje tübingenske študente iz uglednih plemiških družin, namreč Krištofa in Andreja Turjaškega ter Franca in Jakoba Galla (prim. Vincenc Rajšp v tej št. *Stati inu obstatu*, str. 80–82).